

สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STATE AND PROBLEMS EARLY INTERVENTION SERVICE
IN PHAYAO SPECIAL EDUCATION CENTER

CHADAPORN YODKLANG

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ของ ชฎาพร ยศกลาง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ธารารัตน์ มาลัยเกอว)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นทอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ชฎาพร ยศกลาง, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่	ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์
ปรึกษา:	
คำสำคัญ:	การศึกษาพิเศษ, การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม, การบริหารจัดการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา 2) ศึกษาข้อเสนอแนะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 67 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3) ข้อเสนอแนะ พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาควรมีทุกปีการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม เพื่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาจะได้ให้บริการได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนและนำผลการพัฒนา มาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะครูจะได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ ควรมีการประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยการประสานกับชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจะได้ดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

Title: THE STATE AND PLOBLEMS EARLY INTERVENTION SERVICE
IN PHAYAO SPECIAL EDUCATION CENTER

Author: Chadaporn Yodklang, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University
of Phayao, 2022

Advisor: Dr. Thararat Malaitao

Keywords: Special Education, Early Intervention Service, Management

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the state and problems of early intervention service of Phayao special education center, 2) to study the recommendations of the intervention service of Phayao special education center. The populations were the administrators, teachers, and educational personnel, Phayao special education center 67 people. The instrument used in the research was a 5 level estimator questionnaire with a confidence value of .95. The statistics used in the data analysis are: Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results that 1) the condition of assistance services in the initial phase of Phayao special education center, whole was at the highest level. 2) The overall problem of assistance services in the early stages of special education center in Phayao Province was at the lowest level. 3) Recommendations found that step 1 of data collection. A system for filing documents into categories and saving them on a computer for quick and convenient searching should be developed. Step 2 Screening for educational disability categories. Step 5: Providing appropriate services. There should be more budget and personnel allocation. to the special education center Phayao Province will provide comprehensive and thorough services. Step 6 Assessment of progress. There should be an assessment of learner development and the results of the development to improve teaching and learning activities. Because teachers will have guidelines for teaching activities. Step 7: Supervision, evaluation and referral should be coordinated with the community network continuously. by coordinating with the community, community leaders, local government organizations, government agencies and private sectors in order to operate in a network manner to make people aware of the importance of helping children with disabilities to develop to their full potential.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สามารถดำเนินสามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ดร.ธรรารัตน์ มาลัยเถาว์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิดข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขอขอบพระคุณ นายสุวิทย์ สุทาลา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา นางสาวปาริฉัตร ปริงเชื้อว ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมถึงขอบพระคุณ คณะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อนึ่ง ผู้ศึกษาหวังว่า การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ ที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูทเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดาและผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้ศึกษาขออภัยขอรับผิดเพียงผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ชฎาพร ยศกลาง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บริบทของการศึกษาพิเศษ.....	8
แนวคิดและทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม.....	20
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
สรุปกรอบแนวคิด	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35

การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	39
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหาร งาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.....	39
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.....	41
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	55
บทที่ 5 บทสรุป	61
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการวิจัย	68
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	78
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	79
ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)	89
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (Try Out).....	91
อภิธานศัพท์	95
ประวัติผู้วิจัย	99

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	39
ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในภาพรวม	41
ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในภาพรวม	42
ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทาง การศึกษา.....	45
ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของ ผู้เรียนพิการ	46
ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล	49
ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม	51
ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า.....	53
ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ.....	54
ตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
ตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา.....	56

ตาราง 13	แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ	57
ตาราง 14	แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	57
ตาราง 15	แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม	58
ตาราง 16	แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า	58
ตาราง 17	แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ.....	59

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	34
-------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกพบหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนี้ก็มีสิทธิที่จะเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น อีกทั้งยังมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของบุคคลแต่ละประเภทนั้น แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวถึง การยกระดับคุณภาพ การศึกษาพิเศษ ทุกระดับ ทุกระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การพัฒนาหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน มาตรฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงและสภาพพลวัตของสังคม พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ จากรายงาน ด้านคนพิการในประเทศไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า คนพิการที่ได้รับการ ออกบัตรประจำตัวคนพิการมีจำนวนทั้งสิ้น 1,642,763 คน โดยแบ่งเป็นคนพิการที่ไม่ได้ รับ การศึกษา จำนวน 616,783 คน (ร้อยละ 37.55) ของคนพิการที่ออกบัตรประจำตัวคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,642,763 คน โดยแบ่งเป็น คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 616,783 คน

(ร้อยละ 37.55 ของคนพิการที่ออกบัตรประจำตัวคนพิการ) แบ่งเป็นอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียน จำนวน 3,305 คน (ร้อยละ 0.54 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) และอายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 613,478 คน (ร้อยละ 99.46 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) ส่วนคนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน 1,025,980 คน มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มากที่สุด จำนวน 843,819 คน (ร้อยละ 51.37) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 115,664 คน (ร้อยละ 7.04) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช./ปวส./ปวท.) จำนวน 22,004 คน (ร้อยละ 1.34) ระดับปริญญาตรี จำนวน 14,166 คน (ร้อยละ 0.86) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1,885 คน (ร้อยละ 0.11) ระดับอนุปริญญา จำนวน 1,308 คน (ร้อยละ 0.08) และไม่ระบุ จำนวน 27,134 คน (ร้อยละ 1.65)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงเรื่องการคุ้มครอง เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของคนพิการ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยเฉพาะมาตรา 10 วรรคสอง ระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือ หูพหูพลภาพ หรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้ บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และการช่วยเหลือดูแลคน พิการเป็นเรื่องภายใน ครอบครัวของคนพิการกับกลุ่มคนพิการที่รวมตัวกันเป็นส่วนใหญ่ แต่ภายหลังจากที่มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการหลายฉบับ ทำให้คนพิการได้รับการคุ้มครองชีวิต และได้รับสิทธิตามกฎหมายอย่างครอบคลุมและทั่วถึง ซึ่งมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนพิการและเป็นแนวทางจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการ โดยองคฺรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) เนื่องจากคนพิการคือทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า เหมือนกลุ่มคนปกติ

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครูบุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดส่ง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติอื่นตามที่กำหนดในประกาศ กระทรวง (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีบทบาทหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการ

ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (<https://www.phayao-sec.ac.th/role/>) เปิดทำการให้บริการ เตรียมความพร้อม บำบัด ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้กับคนพิการทุกประเภท ทุกวัย ภายในจังหวัดพะเยา โดยมีรูปแบบการให้บริการ 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) แบบ ไป-กลับ คือ การให้บริการผู้พิการพร้อมผู้ปกครองที่เข้ามาใช้บริการกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในวันจันทร์-วันศุกร์ ซึ่งแยกการให้บริการตามประเภทความพิการทั้ง 9 ประเภท และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) แบบ ให้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา หน่วยบริการ 7 หน่วยบริการ ครอบคลุมทั้ง 9 อำเภอ และ 3) แบบ ให้บริการที่บ้าน โดยนักสหวิชาชีพ ออกให้บริการทั้ง 9 อำเภอ ในจังหวัดพะเยา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรก (Early Intervention: EI) เริ่ม 7 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการซักประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการใช้สังคัมมิติ ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานความสามารถทางการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ ซึ่งพบว่ายังไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรก(Early Intervention: EI) เริ่ม 7 ขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นนโยบายที่ต้องปฏิบัติร่วมกันทั้งครูการศึกษาพิเศษ นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครอง และผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญในการและร่วมรับรู้ทุกกระบวนการในการพัฒนาผู้พิการในความปกครองของตนเอง

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียน พิการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2564 และหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2564 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่และจากการเป็นครูผู้สอนผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยร่วมมือกับนักสหวิชาชีพ ซึ่งได้แก่นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก นักแก้ไขการพูด และครู การศึกษาพิเศษ พบว่า การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ยังพบปัญหาในการดำเนินงาน อีกทั้งบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษมีการสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง และยังไม่ได้มีการศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา ประกอบด้วยขอบเขต ด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านระยะเวลา ขอบเขตด้านตัวแปร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา รวมจำนวนทั้งสิ้น 67 คน ในปีการศึกษา 2564
2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครู และ บุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 67 คน เป็นกลุ่มศึกษา ในงานวิจัยครั้งนี้

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา 7 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการซักประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการใช้สังคัมมิติ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะพื้นฐาน ความสามารถทางการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานที่ในการวิจัยครั้งนี้คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยเรื่องนี้ในปีการศึกษา 2564 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ เดือน มิถุนายน 2564 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2564 รวม 6 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง หมายถึงการจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันทีตั้งแต่แรกเกิด หรือทันทีที่ได้รับ การวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้มุ่งพัฒนาเด็กให้ได้รับการจากนักวิชาชีพที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษาด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจนป้องกัน ความพิการที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป 7 ขั้นตอน

ผู้เรียนพิการ หมายถึง เด็กที่เข้ารับบริการทางการศึกษากับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี หรือแรกพบความพิการ ซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือ ความบกพร่องอื่น ๆ ประกอบกับมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

ความพิการ 9 ประเภททางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีลักษณะความพิการ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดูแล เด็กพิการให้ได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทั้งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และที่บ้าน

บุคลากร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แก่เด็กพิการ ที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู และพี่เลี้ยงเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนการจัดการศึกษาที่จัดทำขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการเป็นเฉพาะบุคคล โดยการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูและคณะสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาให้คนพิการเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในแผนจะต้องระบุระดับความสามารถ ในปัจจุบัน เป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เกณฑ์และวิธีการวัดประเมินผล กำหนดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนจะมีการทบทวนปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดสถานที่ให้ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะ ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของ คนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแล คนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบ บริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้ง จัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม

และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าดูแล ส่งเสริม พัฒนา คุ้มครอง ผู้พิการ ได้แก่ โรงพยาบาล โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนรวม หน่วยงานการปกครอง ส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ กรมแรงงาน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงการให้บริการของบุคลากรในศูนย์ การศึกษาพิเศษเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน อย่างเต็มศักยภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การบริหารการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักศาสตร์พระราชา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยผู้รายงานได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. บริบทของการศึกษาพิเศษ
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ
 - 1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ
 - 1.3 การจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ
 - 1.4 ความหมายและประเภทของเด็กพิการ
 - 1.5 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
 - 1.6 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
2. แนวคิดและทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
4. สรุปกรอบแนวคิด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทของการศึกษาพิเศษ

ความหมายของการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึง การให้การศึกษแก่ผู้เรียนเป็นพิเศษ ทั้งโดยวิธีการสอน การจัดดำเนินการวิธีการสอน และการให้บริการ ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ด้อยโอกาสและขาดความเสมอภาคในการได้รับสิทธิตามที่รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กในวัยเรียนโดยทั่วไปซึ่งสาเหตุแห่งความด้อยโอกาสนั้น เป็นผลมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ

การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่บกพร่องทางสายตา เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่บกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่บกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม เด็กที่บกพร่องทางการเรียน เด็กพิการซ้ำซ้อน รวมถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเด็กเหล่านี้

ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้ปกติ ดังนั้นการศึกษาพิเศษจึงแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติในด้านเกี่ยวกับวิธีการสอน ขบวนการเนื้อหาวิชาหลักสูตร เครื่องมือ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นการศึกษาพิเศษควรจัดให้สนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

การศึกษาพิเศษ หมายถึง การรักษา และป้องกัน การรักษา มีลักษณะเป็นการบำบัดรักษาความบกพร่อง ความไร้ความสามารถในการเรียนรู้ออกไป จัดหาวิธีการเรียนแบบอื่นมาทดแทนหรือชดเชยการป้องกันโดยการจัดการบริการเพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็กตั้งแต่ก่อนวัยเรียน ใช้ความพยายามในการจัดการศึกษาเพื่อป้องกัน การไร้ความสามารถไม่ให้ขยายมากขึ้นรุนแรงมากขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาพิเศษ คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ส่งเสริมศักยภาพ พื้นฟูบำบัด และชดเชยความบกพร่อง ให้แก่บุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือด้อยโอกาสด้วยรูปแบบที่หลากหลายเป็นพิเศษ

รูปแบบการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครูบุคลากรและชุมชน รวมทั้งจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

3. จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ล้างอำนาจความสะดวก ลือ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการ

4. จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)

5. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา

6. เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ

7. จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด

8. ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

การจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ

หลักการจัดการศึกษาพิเศษ เด็กพิเศษทุกคนควรได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของตนให้ถึงขั้นสูงสุดการศึกษาพิเศษจะต้องเน้นถึงความสามารถและศักยภาพของเด็กพิเศษ โดยไม่ตอกย้ำความพิการของเขา แต่ในเวลาเดียวกัน การศึกษาพิเศษจะต้องปรับเปลี่ยนตามความต้องการและจำเป็นของเด็กด้วย ซึ่งหมายความว่านักการศึกษาจะต้องไม่มองข้ามความพิการของเด็กเหล่านั้น หลักการสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ได้แก่

1. การจัดบริการพิเศษต้องกระทำอย่างฉับพลันทันที ที่ค้นพบความต้องการและจำเป็นพิเศษของเด็ก

2. ความพิการบางประเภทควรถือว่าเป็นเพียงอาการ มากกว่าที่จะเป็นความผิดปกติทางกายภาพ และอาจปรากฏอยู่เพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น

3. เด็กพิการคนใดคนหนึ่ง อาจต้องการรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ ที่แตกต่างกันไปตามช่วงเวลาใดช่วงหนึ่งของชีวิต

4. การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษต้องครอบคลุมตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษา

5. การจัดการศึกษาพิเศษในสภาพแวดล้อมที่จำกัดน้อยที่สุด ตามความเหมาะสม ย่อมเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนเด็กพิเศษได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย การจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องประสานความสามารถของครูปกติและครูการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายและประเภทของเด็กพิการ

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่า หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้ จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติ ในด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล

เบญจฯ ชลธารนนท์ (2538) กล่าวว่า บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ใครก็ตามที่ไม่สามารถปฏิบัติเหมือนคนปกติ และหรือชีวิตสังคมทั่วไปต้องทำเพียงส่วนใด ส่วนหนึ่งหรือไม่สามารถทำทั้งหมดได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกาย หรือสมอง โดยเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ได้

ณัชพร ศุภสมุท (2553, สืบออนไลน์) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มี สภาพความบกพร่องในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา หรือสติปัญญา และไม่สามารถปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ดังเช่น เด็กปกติทั่ว ๆ ไป รวมถึงทางด้านการจัดการศึกษาซึ่งต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องของเด็กและประเภทด้วย

“คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจอารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ๆ ประกอบ กับมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคล ทั่วไป (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550)

ประเภทของความพิการทางการศึกษา แบ่งเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับ เล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและ สื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตางตีมืดเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายให้ใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตางตีมืดเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน น้อยกว่า 50 เดซิเบลลงมาถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแล ตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลารว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการแปลงเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่

มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรม เบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของ การรับรู้ อารมณ์หรือความติด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมอง บางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมี ข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ ก่อนอายุ 30 เดือน

บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการมีหลายรูปแบบซึ่งเป็นการทำงานระหว่างครอบครัวกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการช่วยเหลือเด็ก การให้บริการช่วยเหลืออาจทำได้หลายรูปแบบในขณะเดียวกันซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) เป็นรูปแบบที่เด็กพิการจะอยู่ในความดูแลของแพทย์ มีส่วนน้อยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูด้านการศึกษา ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจะเกิดผลน้อยถ้าผู้ให้บริการเน้นการให้บริการทางการแพทย์เพียงอย่างเดียว เพราะการฟื้นฟูทางการแพทย์ให้ความสนใจในการรักษาสิ่งที่มีความบกพร่องของเด็กพิการที่เหมือนกันกับเด็กทั่วไป

2. รูปแบบทางการศึกษา (Educational Model) เป็นรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการให้มีพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ได้มากที่สุดตามขั้นตอนพัฒนาการของเด็กทั่วไป ทั้งนี้ไม่สนใจสาเหตุของความพิการ การทดสอบมีขึ้นเพื่อประเมินความสามารถและปัญหาของเด็ก การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพและในขณะเดียวกันก็มุ่งลดปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล

3. รูปแบบเกี่ยวกับวิธีการทำงานระหว่างผู้ปกครองกับผู้ชำนาญการ

3.1 ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Model) การให้บริการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบนี้ ผู้เชี่ยวชาญจะแนะนำวิธีการพัฒนาเด็ก

ให้ผู้ปกครองรับความรู้อย่างเดียว เช่น แนะนำว่าควรทำอะไร เหมือนคนไข้ไปหาหมอ ต้องทำตามคำสั่งหมอ ผลจากการให้บริการในรูปแบบนี้พบว่า ผู้ปกครองจะเกรงใจผู้เชี่ยวชาญ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าทำ ทำอะไรต้องรอผู้เชี่ยวชาญนำก่อน ผู้ปกครองจะไม่เชื่อมั่นในตนเองที่จะตัดสินใจทำอะไรกับลูก ผู้ปกครองมักอยากส่งลูกให้เข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะทาง ซึ่งผู้ปกครองจะเชื่อว่า ครูคือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะฟื้นฟูและสอนลูกได้ดีกว่าตนเอง แต่เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญก็ไม่ได้รู้ทุกอย่างทั้งหมดเกี่ยวกับรายละเอียดของเด็ก และไม่ได้ถามความคิดเห็นจากผู้ปกครองที่อยู่กับเด็กมานาน จึงทำให้มีข้อบกพร่องมาก ซึ่งผู้ปกครองจะไม่พอใจและตำหนิผู้เชี่ยวชาญด้วย

3.2 การส่งต่อความรู้ (Transplant Model) ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่า ตัวเองมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กพิการทุกอย่าง แต่เห็นความสำคัญของผู้ปกครองว่ามีประโยชน์ในการเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเหมือนกับพี่เลี้ยงให้บริการ ช่วยเหลือตามรูปแบบนี้เชื่อว่า ผู้ปกครองทำงานฟื้นฟูช่วยเหลือลูกของตนเองได้โดยผู้เชี่ยวชาญสอนให้ผู้ปกครองรู้วิธีการที่ถูกต้อง แต่มีปัญหาเกิดขึ้นจากการที่ผู้เชี่ยวชาญมีบทบาทในการควบคุมตัดสินใจในการช่วยเหลือเด็กทั้งหมด โดยไม่ไว้ใจผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญต้องมีทักษะในการสอนผู้ปกครองและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ซึ่งทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจมากกว่ารูปแบบที่ 1

3.3 ผู้ปกครองเป็นลูกค้าที่มารับบริการ (Consumer Model) การให้บริการตามรูปแบบนี้ ผู้ปกครองสามารถตัดสินใจได้เองและเลือกใช้บริการจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ซึ่งมีบทบาทในการให้คำแนะนำและเสนอทางเลือกที่หลากหลายตัวอย่าง เช่น การเลือกวิธีการสื่อสารของเด็กหูหนวกในชนบทว่าจะใช้ภาษามือหรือภาษาพูดเป็นสิ่งที่ยาก ผู้เชี่ยวชาญต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียในการใช้วิธีทั้งสองวิธีแก่ผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองต้องตัดสินใจเลือกวิธีการเอง

3.4 การมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับผู้เชี่ยวชาญ (Partnership Model) รูปแบบนี้เชื่อว่า ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลูกของเขาเอง ความร่วมมือที่เกิดขึ้นมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากพ่อแม่รักและสนใจลูกของตนเองมากกว่าคนอื่น เขาจะคิดและเอาใจใส่ลูกมาก สนใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวัน การฟื้นฟูและพัฒนาเด็กที่เกิดจากความร่วมมือในการทำงานระหว่างผู้ปกครองกับผู้เชี่ยวชาญจึงมีประสิทธิภาพมากที่สุดและมีผลเสียน้อยกว่ารูปแบบอื่น ๆ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องยอมรับนับถือรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่

เมื่อทราบว่ามีความบกพร่อง โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งต้องมีการประเมินศักยภาพเบื้องต้น สภาพความบกพร่อง ที่อาจเกิดขึ้นต่อไป การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์และวางแผน ร่วมกับผู้ปกครอง การปฏิบัติการฟื้นฟูสมรรถภาพตามแผนร่วมกันระหว่างผู้ปกครองที่มีความรู้ ตลอดจนการประเมินผลทั้งระหว่างการให้บริการและหลังการให้บริการช่วยเหลือ ทั้งนี้ โปรแกรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ การช่วยเหลือเด็กพิการสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคนได้ อย่างเหมาะสม ซึ่งมีกระบวนการตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรอง ประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนบริการ เฉพาะครอบครัว หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า รวมถึงการส่งต่อและการนิเทศ ติดตามประเมินผล ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของ เด็กพิการ เป็นขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน อาจเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งมีหลักการในการเก็บรวบรวมแต่ละวิธีพอสังเขป ดังนี้

1.1 การสังเกต (Observation) การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใส่ใจและมีระเบียบวิธี เพื่อ วิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น ซึ่งข้อดีของวิธีการสังเกตเหมาะกับการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งในเด็กพิการและครอบครัว เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับ ข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น แต่มีข้อจำกัด ของวิธีการสังเกต คือ อาจมีอารมณ์ร่วม มีอคติหรือเข้าข้างกลุ่มที่ศึกษา จะส่งผลต่อความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ การบันทึกผลการสังเกตมักมีลักษณะเป็นการพรรณนาสิ่งที่ควร ต้องสังเกต ได้แก่ การกระทำของแต่ละบุคคล (Acts) แบบแผนการกระทำ (Activities) ความสัมพันธ์ (Relationship) การมีส่วนร่วม (Participation) และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม (Setting)

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview) การรวบรวมข้อมูลโดยการพบปะ พูดคุย สนทนา กับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งอาจใช้การสัมภาษณ์ใน 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบเป็น

มาตรฐาน (Standardized Interview) หรือ (Structured Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน (Unstandardized Interview) หรือ (Unstructured Interview) หลังจากการสิ้นสุดการสัมภาษณ์ให้รีบทำการบันทึกให้สมบูรณ์

1.3 การซักประวัติ (The Interview) การได้ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กพิการด้านต่าง ๆ จากการกรอกแบบสอบถามประวัติและการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กพิการและครอบครัว ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงยิ่งขึ้น ประกอบกับจะได้ทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของเด็กพิการและครอบครัวในปัญหาความต้องการด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เขากำลังประสบอยู่ โดยทั่วไปการซักประวัติเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างเด็กพิการและครอบครัวกับครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ หรือผู้เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ซึ่งการซักประวัติต้องอาศัยการมีมนุษยสัมพันธ์ การใช้ภาษาพูด ภาษากาย สีหน้า ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเด็กพิการและครอบครัว ซึ่งพบว่า การต้อนรับและการรู้จักบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์จะมีความสำคัญ และทำให้เด็กพิการและครอบครัวรู้สึกอบอุ่น การจัดสภาพบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกเทศ ส่วนตัว อุดมภูมิและแสงพอเหมาะ หลีกเลี่ยงการแทรกแซง หรือการถูกขัดจังหวะ ระหว่างดำเนินการก็มีความสำคัญในการซักประวัติ รวมถึงกระบวนการตอบสนองความต่อเนื่อง และการส่งต่อคำถามของเด็กพิการและครอบครัวขณะตอบคำถาม รูปแบบของคำถามควรหลีกเลี่ยงคำถามที่มีหลายตัวเลือก หลายคำถาม หลายคำตอบ ในประโยคเดียวกันต้องเป็นคำถามเปิดเพื่อให้เกิดความหลากหลาย และเปิดกว้าง หลีกเลี่ยงคำถามนำ ซึ่งผู้ซักประวัติที่ดีควรรู้จักใช้การเงยบฟังคำตอบ สังเกตการตอบ อาการ หรืออารมณ์ผู้ตอบโดยมีการกระตุ้นให้เด็กพิการและครอบครัวตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง

1.4 สังคมมิติ การรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคสังคมมิตินั้น เป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวเด็กพิการข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กพิการและการประสานให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป

1.5 การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมบ้านเด็กพิการจะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงของเด็กพิการ ครอบครัว และชุมชน

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เป็นวิธีการคัดกรองเด็กหรือบุคคลที่มีความบกพร่องแยกจากเด็กทั่วไป จัดเป็นการค้นหาเบื้องต้นว่ามีความผิดปกติ หรือมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการมีความผิดปกติ การคัดกรองเพื่อประโยชน์ทางการศึกษานั้น มักจะพิจารณาว่า เด็กมีลักษณะอยู่ในภาวะเสี่ยงหรือมีอุปสรรคในการเรียนรู้ เช่น มีความพิการ มีความบกพร่อง หรือมีศักยภาพจำกัดหรือไม่ จุดมุ่งหมายในการคัดกรองประเภทความพิการเป็นการช่วยในการค้นหาเด็กที่ควรจะได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มการส่งต่อ เป็นกระบวนการเพิ่มเติมหลังจากการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา เป็นต้น

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน (Based Assessment) การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนให้คำปรึกษาถึงทักษะพื้นฐานทั้ง 6 ทักษะ

หลักการและกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กมีหลักการที่สำคัญ 8 ประการ โดยสรุปไว้ ดังนี้

1. นักการศึกษาและนักวิชาชีพควรคำนึงถึงกระบวนการประเมิน 5 ประการนี้เป็นสำคัญ

- 1.1 การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบ
- 1.2 การจัดบันทึกผลการประเมินในหลายสถานการณ์
- 1.3 การวิเคราะห์งานและจัดกระทำกับข้อมูลพฤติกรรมเด็ก
- 1.4 การแยกแยะความแตกต่างของพฤติกรรมเด็ก
- 1.5 ระบุวัตถุประสงค์ของการสอนตามสิ่งประเมินได้

2. พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น อาจมิใช่สาเหตุของปัญหาก็ได้ อย่าด่วนตัดสินใจจากสถานการณ์เดียว

3. การสังเกตพฤติกรรม ต้องประเมินทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสังคม การสื่อสาร ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านการปรับตัว ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง

4. ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการที่เบี่ยงเบนไป ต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเด็กปกติในวัยเดียวกัน

5. การประเมินเด็กและการวัดผลเด็กควรได้จากการรวบรวมจากการสังเกตเด็กที่บ้านที่คลินิก ในโครงการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือที่โรงเรียน

7. ความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรม สภาพของความจริง ควรนำมาเป็นข้อพิจารณาด้วย นอกจากนี้บทสัมภาษณ์ของผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเด็กด้วย

8. ควรประเมินหลายครั้งก่อนที่จะสรุปผล

4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรตระหนักรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งมีแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความเห็นชอบของบิดา มารดาผู้ปกครองหรือผู้เรียน

5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (Appropriate Intervention Activities) การจัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทจะต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กพิการ นอกจากต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว ยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถทักษะทั้ง 6 ด้าน และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ

6. การประเมินความก้าวหน้า (Re-Assessment) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะต้องมีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก (Anecdotes) แฟ้มผลงานเด็ก (Portfolios) การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ (Checklists) การเขียนบันทึก (Journals) การทำสังคัมมติ การใช้แบบทดสอบ โดยครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ นักวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้องอาจมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ซึ่งควรจะมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7. การนิเทศ ติดตามประเมินผลและการส่งต่อการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เป็นการกำกับ ติดตามผล การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทางการให้บริการ และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมต่อบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษและเป็นไปตามแผนบริการเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงการที่เด็กพิการได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษาที่ตรงตามความต้องการตามที่กำหนดไว้ในแผนบริการเฉพาะครอบครัวและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนเด็กพิการได้รับการส่งต่ออย่างเหมาะสมทั้งทางด้านการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ และการสังคมสงเคราะห์

ขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทั่วไป หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการเป็นขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน อาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งมีหลักการในการเก็บรวบรวมแต่ละวิธีพอสังเขป

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เป็นวิธีการคัดกรองเด็กหรือบุคคลที่มีความบกพร่องแยกจากเด็กทั่วไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทจะต้องคำนึงถึงระดับความสามารถ พื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กพิการ ยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ความสามารถทักษะทั้ง 6 ด้าน และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภท ความพิการ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะต้องมีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกต พฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึก

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ หมายถึง การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เป็นการกำกับ ติดตามผล การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทางการให้บริการ และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมตอบสนองความต้องการ จำเป็นพิเศษและเป็นไปตามแผนบริการเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แนวคิดและทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีความพยายามที่จะช่วยเหลือเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องในวัยทารก และวัยเด็กเล็ก นับตั้งแต่แรกเกิดถึงประมาณ 5 ปี โดยจัดโปรแกรมที่เหมาะสมให้ทันทีที่เด็กได้รับ หรือวินิจฉัย หรือส่งต่อมา ทำให้เกิดการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มขึ้น โดยจัดเป็นโปรแกรมให้พ่อกับแม่นำไปใช้กับลูกที่บ้านถือว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นยุทธศาสตร์ขั้นแรกที่จะช่วยเด็กและครอบครัวโดยเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการช่วยเหลือทางการศึกษา ที่ต่อเนื่อง แก่เด็กที่มีความเสี่ยงสูงและมีพัฒนาการล่าช้า อันเนื่องมาจากความบกพร่อง หรือความด้อยโอกาสทางสังคมเป็นการช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ทั้งทางด้านคุณภาพ และปริมาณโดยมีเป้าหมายให้เด็กได้เรียนร่วม และมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างอิสระในสภาพคนปกติได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2552) แนวคิดทฤษฎีในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ประมวลได้จากทฤษฎีต่าง ๆ ตามหลักการและแนวคิด นักการศึกษา ซึ่งมาผสมผสานกันโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก และการเรียนรู้โดยยึดหลัก แนวคิดทฤษฎี 6 ประการด้วยกัน ดังนี้

ประการที่ 1 อิงพัฒนาการเด็ก "ทั่วไป" เป็นเกณฑ์ เพราะหลักของการพัฒนาการตามปกติ จะช่วยเป็นแนวทางให้เข้าใจเด็กได้ทุกคน แม้ว่าเด็กแต่ละคนอาจจะมีอัตราเร็วของพัฒนาการในแต่ละด้าน หรือแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ยังกล่าวได้ว่าพัฒนาการตามปกติของเด็กนั้น จะดำเนินไปที่ละขั้น และขั้นต้นก่อนเป็นพื้นฐานของขั้นต่อไป หลายโครงการของการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะยึดตามหลักพัฒนาการตามทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ซึ่งแนวคิดทฤษฎีข้อนี้ ใช้เป็นพื้นฐานของหลักการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มถึงร้อยละ 15

ประการที่ 2 แนวคิดทฤษฎี ว่าด้วย พฤติกรรมมนุษย์ แนวคิดทฤษฎีในข้อนี้มุ่งเน้นในเรื่องการปรับพฤติกรรม และการสอนสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเด็ก มุ่งสอนทักษะต่าง ๆ ให้เด็กนำไปใช้ตามลำดับขั้นตอน ใช้ยุทธศาสตร์ในการสอน เช่น การสาธิต การให้เด็กทดลองทำตาม การใช้เทคนิคการกระตุ้นเตือน การใช้แรงเสริม ตลอดจนการฝึกทักษะการทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จ โดยไม่ต้องให้ครูเป็นผู้บอก หรือทำตัวอย่างในการปฏิบัติ เป็นต้น

โดยทั่วไปใช้แนวคิดทฤษฎีข้อนี้ประมาณ ร้อยละ 6 เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จสูงสุดเท่าที่จะทำได้

ประการที่ 3 แนวคิดทฤษฎีการบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ คือ การนำเอาหลักการในหลายทฤษฎีมาผสมผสานกัน เช่น นำหลักการเกี่ยวกับขั้นตอนพัฒนาการเด็กของเพียเจต์ (Piaget) มาผสมผสานกับหลักการในหลาย ๆ ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาในการสอน การใช้ยุทธศาสตร์ในการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดให้เด็กแต่ละคน ซึ่งจากรายการจัดโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) พบว่า จำเป็นต้องใช้แนวคิดทฤษฎี คิดเป็นร้อยละ 53

ประการที่ 4 การทำงานพื้นฐานร่วมกับแพทย์ ในข้อนี้มุ่งเน้นเรื่องการวินิจฉัยความบกพร่องของเด็ก เพื่อช่วยเหลือเด็กในเรื่องการบำบัดรักษาโดยเฉพาะ หลักการทำงานเป็นที่มกับนักวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ ครูการศึกษาพิเศษ ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กที่มีลักษณะเป็นทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team)

ประการที่ 5 การมีส่วนร่วมของคณะทำงาน ในเรื่องนี้มีข้อพิจารณาถึงบุคคลที่จะทำงานกับเด็ก ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ทักษะการทำงานบริการเป็นทักษะที่ละเอียดอ่อน ผู้ทำงานจะต้องได้รับการฝึกฝนในเรื่องการสังเกต การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ตลอดจนวิธีการตอบสนองพฤติกรรมของเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม

ประการที่ 6 ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ทุกโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะประสบความสำเร็จ ถ้าได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนจากครอบครัว และหลักการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ แต่ละครอบครัวจะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ในการจัดโปรแกรมให้บริการ จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละครอบครัว และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนการให้บริการกับครอบครัว

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการทางสังคมในการจัดการองค์กร หรือกลุ่มในการรวมคนและทรัพยากรต่าง ๆ ทำกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์ (2552) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่เน้นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรซึ่งมีคุณลักษณะเด่นที่เป็นสากล คือ การบริหารต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ ใช้ทรัพยากรทางการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน มีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการทางสังคมร่วมกันระหว่าง 2 บุคคลขึ้นไป โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน

มนูญ ร่มแก้ว (2553) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

สรูปได้ว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ทฤษฎีบริหารการศึกษา ทฤษฎีการบริหารยุคทัศนะดั้งเดิม จำแนกเป็น 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มุ่งหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน ทฤษฎีการบริหารจัดการมุ่งกำหนดหลักการทางการบริหารไว้ และเชื่อว่า หากมีการฝึกอบรมก็สามารถจะทำให้เป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้และทฤษฎีการบริหาร แบบราชการที่มุ่งเน้นความเป็นเหตุเป็นผลในองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์การแทนที่จะปล่อยให้ เป็นไปตามอำเภอใจของนักบริหารหรือเจ้าของกิจการ

ทฤษฎีทัศนะเชิงพฤติกรรม มีจุดเน้นอยู่ที่การศึกษาเพื่อความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การ มีทัศนะต่อคนงานว่ามีได้เป็นมนุษย์เศรษฐกิจที่ต้องการปัจจัยจูงใจด้านเศรษฐกิจ หรือด้านกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นมนุษย์สังคมที่ต้องการปัจจัยจูงใจด้านสังคมด้วยทัศนะดังกล่าวนำไปสู่ความเคลื่อนไหวเชิงมนุษยสัมพันธ์ และตระหนักถึงความจำเป็นของนักบริหารว่า ควรมีทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์เพิ่มขึ้นด้วย แต่ทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีผู้เสนอ เช่น กรณิของมาสโลว์ (Maslow) หรือแม็คเกรเกอร์ (McGregor) ต่างยังไม่ให้ความกระจ่างต่อการนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน จึงมีข้อเสนอว่า ในการศึกษาหาแนวทางการบริหาร

ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัตินั้น ควรอาศัยหลักพฤติกรรมศาสตร์ โดยการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างทฤษฎีเฉพาะองค์การ

ทฤษฎีทัศนะเชิงปริมาณ มีจุดเน้นที่ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ สถิติ และข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางการบริหารที่มีประสิทธิผล มี 3 หลักการที่สำคัญ คือ หลักการบริหารศาสตร์หรือการศึกษาเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพจากการใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์และวิธีการเชิงสถิติมาประกอบ หลักการบริหารเชิงปฏิบัติการจะมุ่งจัดการเรื่องการผลิตและการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ และหลักการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งมุ่งการออกแบบระบบสารสนเทศและการนำไปใช้ โดยสร้างระบบฐานข้อมูลที่อาศัยคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐาน

ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) การบริหารตามทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ว่าองค์การหนึ่ง ๆ สามารถมองเป็นระบบหนึ่ง ๆ ได้ โดยระบบหนึ่ง ๆ นั้น หมายถึง ชุดขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อมุ่งสู่จุดหมายขององค์การร่วมกัน ประกอบด้วย

ประการที่ 1 ปัจจัยป้อนเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน วัสดุอุปกรณ์ เงิน ข้อมูลสารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการผลิตหรือให้บริการ

ประการที่ 2 กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Processes) เกิดจากการใช้ศักยภาพทางการบริหารและเทคโนโลยีขององค์การเพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าให้เป็นปัจจัยป้อนออก

ประการที่ 3 ปัจจัยภายนอก (Output) ประกอบด้วยผลผลิตการให้บริการ หรือผลลัพธ์อื่น ๆ ที่องค์การผลิตขึ้น

ประการที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลลัพธ์ และสถานะขององค์การที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม

ทฤษฎีการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Theory) เป็นทฤษฎีที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่า หลักการบริหารที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับสถานการณ์หนึ่ง ๆ เท่านั้น ไม่สามารถนำเอาชุดของหลักการที่กำหนดไว้แบบสำเร็จรูปแล้วไปใช้ได้อย่างได้ผลในทุกสถานการณ์ ในสถานการณ์ที่แตกต่างไป ผู้บริหารอาจกำหนดหลักการเพื่อเป็นเงื่อนไขหรือแนวการบริหาร ในสถานการณ์นั้น ๆ ขึ้นเองได้ โดยอาจบูรณาการจากหลักการจากทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารจะต้องสามารถวิเคราะห์ ลักษณะเฉพาะของแต่ละสถานการณ์นั้น เพื่อกำหนดแนวทาง (Solution) ให้เหมาะสมกับโครงสร้าง องค์การ ทรัพยากร เป้าหมาย และผู้ปฏิบัติงาน ในองค์การ (Bartol and Martin, 1998) โดยที่ผู้บริหาร ไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะความเหมาะสมกับสถานการณ์เท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงควมมี อิทธิพลเหนือสถานการณ์ด้วย

ทฤษฎีทัศนะร่วมสมัย ประกอบด้วย หลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบและการบริหารตามสถานการณ์ กรณีแรกเป็นขององค์การเป็นระบบ ๆ หนึ่ง ประกอบด้วยปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ปัจจัยป้อนออก และข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งในการบริหารนั้น ผู้บริหารเองคำนึงถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ของความเป็นระบบเปิดมาใช้ประโยชน์ สำหรับกรณีหลังด้วยความเชื่อที่ว่า ไม่มีวิธีการทำงานใดที่ดีที่สุดสำหรับทุกสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะเชิงมนทัศน์ค่อนข้างสูง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อการตัดสินใจเลือกหลักการหรือวิธีการบริหารที่เหมาะสมได้ นอกจากทฤษฎีทั้งสองแล้ว ยังมีทัศนะใหม่เกิดขึ้นมาอีกหลายทัศนะ เช่น ทฤษฎี 2 และทฤษฎี การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) เป็นต้น

ทฤษฎีการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) เป็นหลักการที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการบริหาร โดยมุ่งให้ความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบต่อการผลิต หรือการให้บริการที่มีคุณภาพร่วมกัน กระตุ้นให้คนงานแต่ละฝ่ายมุ่งพัฒนาคุณภาพของงานหลัก การบริหารนี้มีพื้นฐานมาจากหลักการควบคุมคุณภาพโดยรวม (Total Quality Control: TQC) ที่ได้เน้นความมีพันธะผูกพันกับองค์การ การบูรณาการความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อบรรลุจุดหมายขององค์การ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดของทฤษฎีทางการบริหารดังกล่าว เห็นได้ว่า แนวคิดในแต่ละทฤษฎีนั้นจะแตกต่างกันตามจุดเน้นในการให้ความสำคัญของนักบริหารว่าต้องการพัฒนาสิ่งใดถึงอย่างไรก็ตาม ประการสุดท้ายที่สอดคล้องกัน คือ ทฤษฎีต่างนำมาเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจทางการบริหารสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภาวรรณ แก้วทิพย์ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน

อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตถจริยา รองลงมา คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทานกการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตดาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปยวาจาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 พบว่า 1) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร ครู บุคลากรด้านทานต้องเป็นผู้ให้ มีความเสียสละ ให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กพิการ 2.) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร ครู บุคลากรด้านปยวาจาต้องพูดจาไพเราะกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อ่อนหวานจริงใจ 3) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร ครู บุคลากรด้านอัตถจริยาต้องมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย สงเคราะห์ผู้อื่นตามที่จะทำได้ 4) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร ครู บุคลากรด้านสมานัตตดา ต้องมีสงเคราะห์ด้วยความเต็มใจและทำให้เป็นประจำสม่ำเสมอ

สุรัญจิต วรรณนวล (2549) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สามารถปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติจากหลักฐาน และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ ด้านการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเด็กพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ

บริการตามความต้องการจำเป็น ด้านการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมตามแผนที่กำหนด ด้านการอบรมผู้ปกครอง ด้านการให้บริการช่วยเหลือโดยชุมชน และบริการทรัพยากรทางการเรียนรู้ และด้านการเยี่ยมบ้าน ส่วนด้านการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan: IFSP) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ได้แก่ ควบคุมจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่มมีการเยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมให้กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ และมีค่าเดินทางให้กับผู้ปกครองจัดทำแผน IEP ให้กับเด็กพิการทุกคน และประชาสัมพันธ์งานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่กลุ่มเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

สุจิตพร สีผืน (2550) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบการให้บริการในระยะเชื่อมต่อเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการศึกษาครั้งนี้ มีสภาพปัญหาและความต้องการในระยะเชื่อมต่ออยู่ในระดับมาก โดยปัญหาและความต้องการด้านบุคลากรมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ และสูงสุดของผู้ปกครองในทุกกรณีศึกษา 2. เกณฑ์การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมของการศึกษาครั้งนี้ มีเกณฑ์การรับที่แตกต่างกัน โดยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 3. แบบการให้บริการในระยะเชื่อมต่อเฉพาะบุคคล (Individualized Transition Service Plan: ITSP) ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้อง คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พ่อแม่/ผู้ปกครอง ผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ผู้ให้บริการในระยะเชื่อมต่อ และครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจากระบบโรงเรียน ดำเนินการตามกระบวนการ 3 ระยะ ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน โดยระยะที่ 1 ประกอบด้วยขั้นตอนการพบปะแนะนำตัวผู้ให้บริการ ขั้นตอนการชี้แจงตาราง กิจกรรมการให้บริการในระยะเชื่อมต่อ ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนที่เด็ก จะเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว และขั้นตอนการวางแผนการให้บริการในระยะเชื่อมต่อนับรวมกับข้อมูลผู้ปกครอง ระยะที่ 2 เป็นระยะเตรียมความพร้อม และระยะที่ 3 ประกอบด้วย ขั้นตอนการรายงานผล และส่งต่อข้อมูลและขั้นตอนการติดตามประเมินผล 4. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการในระยะเชื่อมต่อเฉพาะบุคคลจะมีพัฒนาการในสถานะสมดุลงสูงกว่าก่อนได้รับการบริการ 5. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความคงทนในเชิงบวกของพัฒนาการในสถานะสมดุลงหลังจากได้รับการในระยะเชื่อมต่อนับรวมกับข้อมูลผู้ปกครอง 6. ผู้ปกครองของเด็กมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการในสถานะสมดุลงของเด็กก่อนและหลังการ

ให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการให้บริการ มีความพึงพอใจสูงกว่าก่อนการให้บริการ 7. ผู้ปกครองของเด็กมีความคาดหวังต่อการให้บริการในระยะเชื่อมต่อ ทั้งก่อนและหลังการให้บริการในระดับมาก และหลังการให้บริการมีความคาดหวังสูงกว่าก่อนการให้บริการ

อำพร ราชติกา (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่องานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ (1) จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) ศักยภาพของผู้บริหาร (4) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม (5) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (6) การบริหารงานบุคคล (7) เทคโนโลยีที่ใช้ในการบริหารจัดการ แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารจะนำพาองค์กรให้มีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงมีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม และการประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจให้แก่ผู้ร่วมงาน

ญาณิกา สุพล (2554) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า 1. การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน 2. เปรียบเทียบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน ทุกด้าน 3. เปรียบเทียบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานและด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ปัญหาในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสารยังไม่เป็นระบบ มากที่สุด รองลงมา คือ ข้อมูลเด็กพิการไม่เป็นปัจจุบัน และการสำรวจข้อมูลเด็กพิการ ยังไม่ทั่วถึงตามลำดับ

ผดุง อารยะวิญญู (2554) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการในกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว ในจังหวัดสุรินทร์ ประเทศไทย และแขวงจำปาศักในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาด้วยเทคนิคการวิจัยแนวชาติพันธุ์ไทย-ลาว ควรประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านครอบครัว (2) ด้านความช่วยเหลือจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) ด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมเมื่อนำแนวทางกรให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทั้ง 4 ด้าน ที่พบ ไปสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบได้เป็น 10 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) บุคลากรหรือองค์กรที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จำนวน 19 ข้อกระทง (2) ความร่วมมือประสานเครือข่ายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 13 ข้อกระทง (3) สิทธิทางสังคม จำนวน 13 ข้อกระทง (4) สิทธิทางการศึกษา จำนวน 9 ข้อกระทง (5) การมีส่วนร่วม จำนวน 14 ข้อกระทง (6) การสนับสนุนการขอรับบริการด้านสิทธิ จำนวน 8 ข้อกระทง (7) การรับบริการจากภาครัฐ จำนวน 3 ข้อกระทง (8) การประสานงาน ให้บริการและส่งต่อ จำนวน 7 ข้อกระทง (9) การรับบริการจากภาครัฐ จำนวน 3 ข้อกระทง (10) สิทธิด้านอาชีพ จำนวน 3 ข้อกระทง และเมื่อนำองค์ประกอบดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการ สทนากลุ่ม พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการ และโครงการ สำหรับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เด็กพิการ ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ควรประกอบด้วย (1) การส่งเสริมให้เด็กพิการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ด้วยมาตรการ 3 โครงการสำคัญ (2) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ด้วย 6 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (3) เร่งรัดส่งเสริมให้สังคมยอมรับเด็กพิการมากขึ้น ด้วย 5 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (4) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการที่อยากเรียนต้องได้เรียน ด้วย 5 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (5) มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการทุกภาคส่วน ด้วย 4 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (6) เร่งรัดการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กพิการอย่างทั่วถึงและหลากหลาย ด้วย 5 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (7) ส่งเสริมให้องค์กรประสานงานให้บริการและส่งต่อแก่เด็กพิการด้วย 4 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ (8) ส่งเสริมการรับบริการจากภาครัฐที่ดี มีคุณภาพด้วย 3 มาตรการ 2 โครงการสำคัญ (9) ส่งเสริมอาชีพแก่ผู้พิการและผู้ดูแลเด็กพิการอย่างทั่วถึง และยั่งยืน ด้วย 5 มาตรการ 3 โครงการสำคัญ นโยบาย มาตรการ และโครงการ ที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้ มีทิศทางเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความต้องการที่หลากหลาย และไม่คงที่ของเด็กพิการ พยายามแสวงหาความร่วมมือในระดับท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย และ

การให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน โดยการปรับหน่วยงานให้เป็นบ้านเปลี่ยนการให้บริการดูเสมือนพ่อแม่

ญาณิศา เทียนงูเหลือม (2556) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการปฏิบัติงานการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) 2. สภาพการปฏิบัติงานการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามความคิดเห็นของครูผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.73$) 3. สภาพการปฏิบัติงานการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) 4. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามความคิดเห็นของครูผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และผู้ปกครองให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยภาพรวมแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยิ่งพร เจียรตระกูล (2554) ได้วิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้ปกครองเด็กพิการที่นำบุตรหลานมารับบริการ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองเด็กพิการที่นำบุตรหลานมารับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ รองลงมา คือ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การส่งต่อและการนิเทศ ติดตามประเมินผล 2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกระบี่ ตามลักษณะการรับบริการของเด็กพิการในปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมารับบริการลักษณะต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์ (2558) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษโดยภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาลู่อยู่ในระดับปานกลาง 3. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน 5. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แยกเป็นรายด้าน พบว่า การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6. แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ ดังนี้ ด้านที่ 1 มีการจัดกระบวนการให้บริการก่อนการให้บริการตามประเภทความพิการ ประเมินศักยภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และประสานการส่งต่อออกเยี่ยมบ้าน และขอรับเอกสารเพิ่มเติม ด้านที่ 2 มีการติดต่อประสานงานและพานักเรียนไปสถานศึกษาที่จะส่งต่อเพื่อสร้างความคุ้นเคย ด้านที่ 3 มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร และจัดทำเอกสารการประเมินพัฒนาการนักเรียน ลงพื้นที่ให้บริการในเชิงรุกอย่างสม่ำเสมอ ด้านที่ 4 มีการจัดทำคู่มือการให้บริการ สิทธิของผู้พิการ และผู้ดูแลคนพิการให้กับผู้ปกครองทุกคน และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือการประเมินทุกด้าน และตระหนักในการเข้าร่วมทุกครั้งที่มีการจัดประชุม ด้านที่ 5 มีการให้ครูผู้รับผิดชอบออกให้บริการตามบ้านมากขึ้น และมีการสอนผู้ปกครองเพื่อดูแลเด็กพิการด้วยตนเองด้วย ด้านที่ 6 มีการให้ผู้ปกครองเป็น

ผู้ประเมินความก้าวหน้าร่วมด้วย แก่ไขแบบประเมินตามพัฒนาการ แบ่งตามประเภท ความพิการ ด้านที่ 7 มีการจัดลำดับขั้นตอนการออกนิเทศนักเรียนที่ไปเรียนต่อที่โรงเรียน ทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง

จันธิรา เตชะจักษ์ (2552) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ผลการศึกษา พบว่า การได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญอย่างมากต่อตัวกรณีศึกษา ความเข้าใจ ของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและทีมสหวิชาชีพที่เป็นในทิศทางเดียวกันส่งผล ต่อพัฒนาการทุกด้านของกรณีศึกษาโดยกรณีศึกษาที่ได้รับการที่ครอบคลุมทุกด้านของ การดำเนินงานการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ตั้งแต่แรก พบความบกพร่อง สามารถช่วยให้กรณีศึกษามีพัฒนาการดีขึ้นตรงตามความบกพร่องของ แต่ละระดับกลุ่มอาการที่รุนแรงและไม่รุนแรง ตามลำดับต่อไป

บุญลิตา วงศรี (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการดำเนินงานตาม กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 กระบวนการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า การปฏิบัติสูงที่สุด ได้แก่ การประเมินความสามารถพื้นฐาน รองลงมา คือ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ การประเมินความก้าวหน้า การจัดทำแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การเก็บ รวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นจากสภาพการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนที่จำแนกเป็นเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมพบว่า มีสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกันทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

Jang (1987) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางภาวะผู้นำ ได้แก่ พฤติกรรม การติดต่อสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับความพึงพอใจของครู ผลการวิจัย พบว่า ถ้าผู้นำมีพฤติกรรมให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ครู

มีเป้าหมายที่ชัดเจน ยอมรับความคิดเห็นของครูมากเพียงพอ จะทำให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น

Jolly (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนมัธยมในการจัดเตรียมโปรแกรมที่มหาวิทยาลัยแคนซัส พบว่า ผลสำเร็จของผู้บริหารขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ และประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งถือว่า มีความจำเป็นมากต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และการศึกษาความจำเป็นที่ผู้บริหารควรมีเป็นสิ่งสำคัญเพิ่มเติม ได้แก่ การจัดการเรื่องทรัพยากรมนุษย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน กฎระเบียบของโรงเรียน ในด้านทักษะและความสามารถที่มีความสำคัญต่องาน คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ การจัดการเรื่องความขัดแย้ง การมีมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารการพูดติดต่อ การพูดในที่สาธารณะ ความสามารถในการจัดองค์การ โดยเน้นที่การจัดการและการนิเทศเป็นสำคัญ

Turner (1998) ที่ให้แนวคิดว่า การทำงานร่วมกับผู้ปกครองควรเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องระมัดระวังให้มาก โดยเฉพาะการในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก สิ่งสำคัญ คือ ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกภูมิใจในตนเอง จุดมุ่งหมายที่ยากเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกล้มเหลว ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายก่อนลงมือ

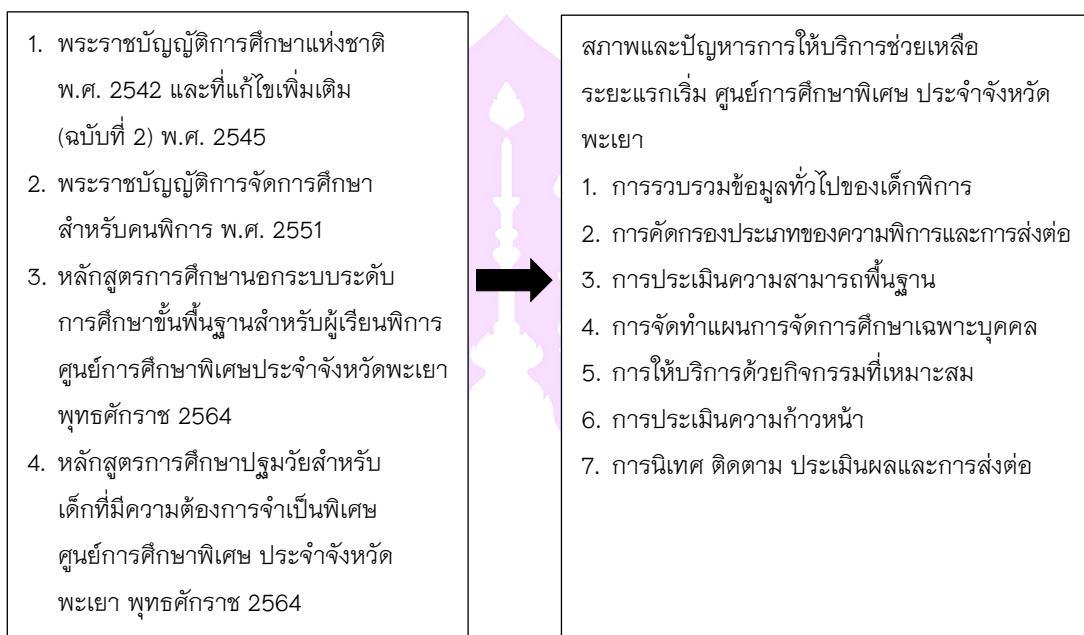
Mutua and Dimitrov (2001) พบว่า พ่อแม่ชาวเคนยามีความคาดหวังต่ออนาคตของลูกซึ่งมีระดับความบกพร่องทางสติปัญญาตั้งแต่ระดับอ่อนมากจนถึงระดับปานกลางในเรื่อง การได้รับการศึกษาเหมือนกันทั้งเพศชายและเพศหญิงและคาดหวังว่าลูกชายควรได้รับการฝึกให้ช่วยเหลือตนเองได้ แต่ไม่คาดหวังว่าจะสามารถเป็นสมาชิกที่ช่วยเหลือสังคมได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป

Roffey (2001) ที่ได้ศึกษาผลการทำงานร่วมกันของเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียนพิการ พบว่า การมีเครือข่ายผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ปกครองอื่น ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักบำบัดและครูการศึกษาพิเศษ ทำให้ลดความวิตกกังวลและมองหาจุดเด่นของบุตรหลานที่พิการ เอาใจใส่ และตั้งใจพัฒนาบุตรหลานพิการให้เรียนรู้ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ จึงทำให้ผู้รายงานและบุคลากรที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนักเรียนพิการมีความตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันของผู้ปกครอง ซึ่งผู้ให้บริการต้องไม่ตัดสินใจเอง ต้องไวต่อความรู้สึก และให้ความใส่ใจในกระบวนการและเนื้อหาการสนทนาให้มาก นอกจากการใช้ทักษะของสัมพันธภาพแล้วยังจำเป็นต้องทราบถึงแนวทางการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

ผลการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กพิการปรากฏผลการวิจัยดังนี้ Noyes-Grosser, Holland, Lyons and Holland ที่ได้ศึกษาหลักการ และวิธีการสำหรับแนวทางการพัฒนาสำหรับการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่อง พบว่า การจัดการบริการการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีความเชี่ยวชาญ ได้มีการถูกถามมากขึ้นเพื่อที่จะจัดหาหลักฐานที่เป็นทางวิทยาศาสตร์ที่มีวิธีการรักษาที่พวกเขาใช้ที่จะนำมาซึ่งผลที่เป็นประโยชน์ในทางที่ดีสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่อง การเตรียมหลักฐานที่จำเป็น New York State Department of Health สนับสนุนการพัฒนาแนวทางการฝึกทางการแพทย์โดยการพัฒนาแบบวิทยาศาสตร์เป็นฐาน 6 แบบ สำหรับเด็กที่อายุน้อยกว่า 3 ปี กับรูปแบบการพัฒนาเหล่านั้นพบได้บ่อยในโปรแกรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของรัฐ การแยกแนวทางได้ถูกพัฒนาสำหรับอาการออทิสติก หรืออาการพัฒนาการบกพร่องทางปัญญา อาการบกพร่องทางการสื่อสาร ดาวน์ซินโดม บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางการ เคลื่อนไหว และบกพร่องทางสายตา จากความคิดเห็นส่วนใหญ่ได้ถูกรวบรวมเพื่อที่จะพัฒนาแนวทางแต่ละรายชื่อของความคิดเห็นได้ช่วยกำหนดขอบเขตของแนวทางและคำถามที่เกี่ยวกับทางการแพทย์ที่เป็นพิเศษ เพื่อที่จะได้ถูกเตรียมการเพื่อความแน่ใจว่าแนวทางนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มีประโยชน์ต่อการจัดการบริการการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีความเชี่ยวชาญ มีประโยชน์ต่อผู้บริหาร โปรแกรมท้องถิ่นในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และมีประโยชน์ต่อศูนย์บริการสุขภาพเบื้องต้น แต่ละแนวทางได้เตรียมหลักฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินค่า วิธีการช่วยเหลือ และความชัดเจนของหลักฐาน สำหรับแต่ละการแนะนำ เรื่องนี้ได้ถูกคาดหวังว่าแนวทางการฝึกที่เกี่ยวกับการแพทย์นั้นจะมีส่วนให้ผลของการทำงานสำหรับเด็กเกี่ยวกับส่วนของการพัฒนานั้นดีขึ้น รวมทั้งส่งผลการพัฒนาโดยตรงไปที่โปรแกรมการพยาบาลและการวิจัย

สรุปกรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีตามหลักศาสตร์พระราชชาติ ได้กรอบมาเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีลำดับขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา รวมจำนวนทั้งสิ้น 67 คน ในปีการศึกษา 2564
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 67 คน เป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมกับการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา 7 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการซักประวัติ การสังเกตการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการใช้สังคัมมิตี
- ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะพื้นฐาน ความสามารถทางการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ
- ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า
- ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ช่วงอายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ Checklist

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและอุปสรรคในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา 7 ขั้นตอน โดยกำหนดความมากน้อยของระดับการปฏิบัติ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหามากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหา

3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหามาก

2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหาน้อย

1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา 7 ขั้นตอน สถานะปลายเปิด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา หลักการ ทฤษฎีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา
4. สร้างเครื่องมือ
5. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ
7. ปรับปรุงแก้ไข
8. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
9. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

10. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

10.1 ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

10.2 นายสุวิทย์ สุทาลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

10.3 นางสาวปาริฉัตร ปรัมย์ชัย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

เพื่อพิจารณาด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีคะแนน 0.80–1.00

11. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970, p. 61)

12. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
2. ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและทางออนไลน์ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2564 – มีนาคม 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจแล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหา
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือพบปัญหาน้อยที่สุด
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์
3. นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้
- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจง ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	14	20.90
2) หญิง	53	79.10
รวม	67	100.00
2. อายุ		
1) ต่ำกว่า 25 ปี	3	4.50
2) 25-40 ปี	55	82.10
3) 41-60 ปี	9	13.40
รวม	67	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ตำแหน่ง		
1) ผู้บริหาร	3	4.50
2) ครู	36	53.70
3) พี่เลี้ยงเด็กพิการ	25	37.30
4) อื่น ๆ	3	4.50
รวม	67	100
4. ระดับการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	10.4
2) ปริญญาตรี	51	76.10
3) ปริญญาโท	9	13.4
รวม	67	100
5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
1) 1-10 ปี	62	92.50
2) 11-20 ปี	5	7.50
รวม	67	100

จากตาราง 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 79.10 และน้อยที่สุด คือ เพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-40 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 82.10 รองลงมา คือ ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-60 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 และน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

ตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมา ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และน้อยที่สุด คือ ตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งอื่น ๆ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวนเท่ากัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 76.10 รองลงมา คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40

ประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในภาพรวม

ที่	การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	ระดับ		แปลผล
		ความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	
1.	ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	4.50	0.62	มากที่สุด
2.	ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	4.74	0.40	มากที่สุด
3.	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ	4.71	0.44	มากที่สุด
4.	ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.81	0.38	มากที่สุด
5.	ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม	4.70	0.45	มากที่สุด
6.	ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า	4.78	0.44	มากที่สุด
7.	ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ	4.54	0.57	มากที่สุด
รวม		4.68	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 2 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.44) และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62)

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในภาพรวม

ที่	การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	ระดับ		แปลผล
		ความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	
1.	ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	2.15	0.69	น้อย
2.	ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	1.46	0.60	น้อยที่สุด
3.	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ	1.51	0.58	น้อย
4.	ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.37	0.50	น้อยที่สุด
5.	ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม	1.25	0.45	น้อยที่สุด
6.	ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า	1.21	0.44	น้อยที่สุด
7.	ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ	1.45	0.52	น้อยที่สุด
รวม		1.48	0.54	น้อยที่สุด

จากตาราง 3 ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.60)

และขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ ($\bar{X} = 1.45$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.21$, S.D. = 0.44)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ ซักประวัติพื้นฐานของผู้เรียนพิการ จากผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตาม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด ร่วมระหว่าง ผู้ปกครอง ครู นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.49	0.61	มาก	1.66	0.75	น้อย
2.	ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติ ครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียน พิการรายบุคคลเป็นระบบ	4.54	0.63	มากที่สุด	2.37	0.73	น้อย
3.	ครูมีการติดตาม เยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษา สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของ ผู้เรียนพิการเชิงประจักษ์	4.46	0.65	มาก	2.45	0.50	น้อย
4.	ครูมีการติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพิการ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลที่ ได้มาวางแผนในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน	4.52	0.61	มากที่สุด	2.15	0.80	น้อย
รวม		4.50	0.62	มากที่สุด	2.15	0.69	น้อย

จากตาราง 4 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้านพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพิการ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.61) และข้อที่ 1 ครูมีการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ซักประวัติพื้นฐานของผู้เรียนพิการจากผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดร่วมระหว่าง ผู้ปกครอง ครู นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูมีการติดตาม เยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้เรียนพิการเชิงประจักษ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.73) และข้อที่ 4 ครูมีการติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพิการ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ซักประวัติพื้นฐานของผู้เรียนพิการจากผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดร่วมระหว่าง ผู้ปกครอง ครู นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.66$, S.D. = 0.75)

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภท ความพิการทางการศึกษา

ที่	ชั้นตอนที่ 2 การคัดกรอง ประเภทความพิการทาง การศึกษา	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการใช้แบบคัดกรองตาม ประเภทความพิการที่ เหมาะสม	4.87	0.34	มากที่สุด	1.27	0.44	น้อยที่สุด
2.	ครูมีวุฒิบัตรผู้ดำเนินการคัด กรองผู้พิการทางการศึกษา	4.82	0.38	มากที่สุด	1.46	0.65	น้อยที่สุด
3.	ครูมีการดำเนินการคัดกรอง ผู้เรียนพิการทุกปีการศึกษา	4.91	0.28	มากที่สุด	1.46	0.50	น้อยที่สุด
4.	ครูมีการใช้แบบคัดกรองทาง การศึกษาเพื่อวางแผนการจัด การศึกษาให้เหมาะสมกับ ผู้เรียนพิการแต่ละบุคคล	4.69	0.46	มากที่สุด	1.30	0.55	น้อยที่สุด
5.	ครูมีการส่งต่อผู้เรียนพิการ เพื่อวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจวัด ระดับการได้ยิน การตรวจวัด ระดับสติปัญญา	4.45	0.58	มาก	1.85	0.87	น้อย
รวม		4.74	0.40	มากที่สุด	1.46	0.60	น้อยที่สุด

จากตาราง 5 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูมีการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการทุกปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.28) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ครูมีการใช้แบบคัดกรองตามประเภทความพิการที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) และข้อที่ 2 ครูมีวุฒิบัตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 5 ครูมีการส่งต่อผู้เรียนพิการเพื่อ

วินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการส่งต่อผู้เรียนพิการเพื่อวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีวุฒิบัตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.65) ข้อที่ 3 ครูมีการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการทุกปีการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.50) และข้อที่ 4 ครูมีการใช้แบบคัดกรองทางการศึกษาเพื่อวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 1.30$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการใช้แบบคัดกรองตามประเภทความพิการที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.27$, S.D. = 0.44)

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ

ที่	ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน ความสามารถพื้นฐานของ ผู้เรียนพิการ	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ โดยครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ	4.93	0.26	มากที่สุด	1.64	0.48	น้อย
2.	ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา	4.73	0.44	มากที่สุด	1.45	0.70	น้อยที่สุด
3.	ครูมีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา	4.79	0.47	มากที่สุด	1.61	0.54	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน ความสามารถพื้นฐานของ ผู้เรียนพิการ	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
4.	ครูมีการวิเคราะห์งานและ จัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียน พิการเพื่อเปรียบเทียบ พัฒนาการตามวัยกับเด็กทั่วไป	4.52	0.58	มากที่สุด	1.63	0.73	น้อย
5.	ครูมีการนำผลการประเมิน ความสามารถพื้นฐานไปใช้ใน การวางแผนการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.79	0.41	มากที่สุด	1.12	0.32	น้อยที่สุด
6.	ครูมีการพิจารณารูปแบบ การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือ เตรียมความพร้อมในศูนย์ การศึกษาพิเศษ การให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว เรียนในโรงเรียนเรียนร่วม หรือรับบริการบางประเภท เช่น กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด ฝึกพูดเป็นต้น	4.54	0.50	มากที่สุด	1.61	0.73	น้อย
รวม		4.71	0.44	มากที่สุด	1.51	0.58	น้อย

จากตาราง 6 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการโดยครูการศึกษาพิเศษและ นักสหวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ครูมีการ สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.47) ข้อที่ 5 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) และข้อที่ 2 ครูมีการประเมินความสามารถ

พื้นฐานของผู้เรียนพิการ ในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 ครูมีการวิเคราะห์งานและจัดทำข้อมูล พฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับเด็กทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.58)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการโดยครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.64$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการวิเคราะห์งานและจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับเด็กทั่วไป ($\bar{X} = 1.63$, S.D. = 0.73) และ ข้อที่ 3 ครูมีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.54) ข้อที่ 6 ครูมีการพิจารณารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษ การให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว เรียนในโรงเรียนเรียนร่วมหรือรับบริการบางประเภท เช่น กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด ฟีกพูด เป็นต้น ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 5 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.12$, S.D. = 0.32)

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัด
การศึกษาเฉพาะบุคคล

ที่	ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการประชุมเพื่อวางแผน การจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล	4.70	0.46	มากที่สุด	1.39	0.52	น้อยที่สุด
2.	ครูมีการนำผลการประเมิน ความสามารถขั้นพื้นฐานมาใช้ ประกอบการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล	4.96	0.20	มากที่สุด	1.31	0.46	น้อยที่สุด
3.	ครูมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาว ระยะสั้น เหมาะสมตามศักยภาพ ของผู้เรียนพิการ	4.51	0.70	มากที่สุด	1.25	0.43	น้อยที่สุด
4.	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลสอดคล้องกับ ความพิการและความต้องการ จำเป็นพิเศษ	4.94	0.23	มากที่สุด	1.22	0.42	น้อยที่สุด
5.	ครูมีการประเมินความต้องการของ ผู้เรียนพิการ เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	4.85	0.35	มากที่สุด	1.61	0.62	น้อย
6.	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา มีขั้นตอน และแนวทางใน การจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของ ผู้เรียนพิการ	4.88	0.44	มากที่สุด	1.39	0.62	น้อยที่สุด
7.	ครูมีการนำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พิการได้อย่างเต็มศักยภาพ	4.87	0.34	มากที่สุด	1.42	0.49	น้อยที่สุด
รวม		4.81	0.38	มากที่สุด	1.37	0.50	น้อยที่สุด

จากตาราง 7 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานมาใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.20) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสอดคล้องกับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.23) และข้อที่ 6 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา มีขั้นตอนและแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาว ระยะสั้น เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.70)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินความต้องการของผู้เรียนพิการ เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ข้อที่ 7 ครูมีการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนพิการได้อย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 1.42$, S.D. = 0.49) และข้อที่ 6 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีขั้นตอน และแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.39$, S.D. = 0.62) ข้อที่ 1 ครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\bar{X} = 1.39$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสอดคล้องกับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.22$, S.D. = 0.42)

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม

ที่	ชั้นตอนที่ 5 การจัดการ ให้บริการที่เหมาะสม	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิการ แต่ละประเภท	4.60	0.49	มากที่สุด	1.37	0.64	น้อยที่สุด
2.	ครูมีการคำนึงถึงระดับ ความสามารถพื้นฐานและ ข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท	4.69	0.46	มากที่สุด	1.24	0.43	น้อยที่สุด
3.	ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมสอดคล้องกับประเภท ความพิการของผู้เรียน	4.70	0.46	มากที่สุด	1.15	0.35	น้อยที่สุด
4.	ครูมีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเหมาะสมกับผู้เรียน พิการแต่ละประเภท	4.67	0.47	มากที่สุด	1.19	0.39	น้อยที่สุด
5.	ครูมีการประเมินผลและทบทวน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.84	0.37	มากที่สุด	1.31	0.46	น้อยที่สุด
รวม		4.70	0.45	มากที่สุด	1.25	0.45	น้อยที่สุด

จากตาราง 8 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินผลและทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สอดคล้องกับประเภทความพิการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และข้อที่ 2 ครูมีการคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินผลและทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 1.31$, S.D. = 0.46) และข้อที่ 2 ครูมีการคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท ($\bar{X} = 1.24$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทความพิการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.19$, S.D. = 0.39)

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 6 การประเมิน
ความก้าวหน้า

ที่	ชั้นตอนที่ 6 การประเมิน ความก้าวหน้า	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ครูมีการประชุมการวางแผน ประเมินความก้าวหน้าของ ผู้เรียนพิการ	4.69	0.58	มากที่สุด	1.16	0.41	น้อยที่สุด
2.	ครูมีการใช้แบบประเมินผล พัฒนาการในการประเมิน ความก้าวหน้า	4.88	0.32	มากที่สุด	1.10	0.30	น้อยที่สุด
3.	ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลความก้าวหน้า ในการพัฒนาผู้เรียน	4.67	0.56	มากที่สุด	1.43	0.72	น้อยที่สุด
4.	ครูมีการรายงานผลการประเมิน ความก้าวหน้าพัฒนาการของ ผู้เรียนพิการ	4.90	0.30	มากที่สุด	1.15	0.35	น้อยที่สุด
รวม		4.78	0.44	มากที่สุด	1.21	0.44	น้อยที่สุด

จากตาราง 9 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 ครูมีการรายงานผลการประเมิน
ความก้าวหน้าพัฒนาการของผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30)
รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีการใช้แบบประเมินผลพัฒนาการในการประเมินความก้าวหน้า
($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) และข้อที่ 1 ครูมีการประชุมการวางแผนประเมินความก้าวหน้าของ
ผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการ
ประเมินผลความก้าวหน้าในการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
พะเยา ชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.21$,
S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผล

ความก้าวหน้าในการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ครูมีการประชุมการวางแผนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.15$, S.D. = 0.35) และข้อที่ 4 ครูมีการรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.15$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครูมีการใช้แบบประเมินผลพัฒนาการในการประเมินความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.10$, S.D. = 0.30)

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ

ที่	ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.	ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง มีการประชุม วางแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ผู้เรียนพิการ	4.55	0.55	มากที่สุด	1.10	0.35	น้อยที่สุด
2.	บุคลากรมีการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่ง ต่อผู้เรียนพิการทุกประเภท	4.67	0.58	มากที่สุด	1.43	0.72	น้อยที่สุด
3.	ครูมีการจัดเก็บข้อมูลการส่ง ต่อผู้เรียนพิการเป็นระบบ เพื่อส่งต่อการค้นหาและ การนำมาใช้	4.45	0.50	มาก	1.13	0.34	น้อยที่สุด
4.	ครูมีการติดตามผู้เรียนพิการที่ ได้รับการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง	4.40	0.67	มาก	2.22	0.73	น้อย
5.	ครูมีการรายงานความก้าวหน้า ของการส่งต่อที่ผู้เรียนพิการ ที่เป็นปัจจุบัน	4.66	0.56	มากที่สุด	1.40	0.49	น้อยที่สุด
รวม		4.54	0.57	มากที่สุด	1.45	0.52	น้อยที่สุด

จากตาราง 10 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 บุคลากรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนพิการทุกประเภท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของการส่งต่อที่ผู้เรียนพิการที่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.56) และข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง มีการประชุมวางแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 ครูมีการติดตามผู้เรียนพิการที่ได้รับการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67)

ส่วนปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการติดตามผู้เรียนพิการที่ได้รับการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 บุคลากรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนพิการทุกประเภท ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.72) และข้อที่ 5 ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของการส่งต่อที่ผู้เรียนพิการที่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 1.40$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง มีการประชุมวางแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.10$, S.D. = 0.35)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 83.58 ดังเสนอในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	ความถี่ (f)
1.	ควรมีระบบการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว	20
2.	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมให้ข้อมูล	18
3.	ควรมีสัมภาษณ์ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเพื่อจะได้วางแผนการให้บริการได้เหมาะสมและถูกต้องที่สุด	9
4.	ควรมีการบันทึกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนบ้านของเด็กพิการ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อแก้ปัญหาในการติดต่อผู้ปกครองไม่ได้	5
5.	ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)	3
6.	ควรลดความซ้ำซ้อนเอกสารการสมัครเรียนของผู้เรียนที่เข้ามารับบริการ	1

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 67.16 ดังเสนอในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

ที่	ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	ความถี่ (f)
1.	ควรมีการอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาทุกปี การศึกษา เนื่องจากบุคลากรกรของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย	21
2.	ในการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการควรมีใบแสดงความเห็นของแพทย์ มาใช้ประกอบในการคัดกรอง	15
3.	ควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครอง หรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง	4
4.	ในการคัดกรองควรแยกเป็นแบบ ครูประเมิน และผู้ปกครองประเมิน เพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนมากที่สุด	2

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของ
ผู้เรียนพิการ มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.55 ดังเสนอในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน
พิการ

ที่	ชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน	ความถี่ (f)
1.	ควรมีการจัดทำคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุ วิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจน	25
2.	ควรมีการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและ เทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็กทั่วไป	20
3.	พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้สามารถประเมิน ความสามารถพื้นฐานของเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	11
4.	ควรสร้างความคุ้นเคยกับเด็กก่อนที่จะประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่ถูกต้องมากที่สุด	4

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ
บุคคล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 97.01 ดังเสนอในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ที่	ชั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ความถี่ (f)
1.	ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	28
2.	ควรจัดอบรมครูสมาเสมอให้มีทักษะในการจัดทำแผน IEP. และนำไปสู่ การปฏิบัติโดยแผน IIP.	15
3.	ควรปรับปรุงแผนอย่างน้อย 6 เดือน/ครั้ง	13
4.	ควรสร้างเจตคติแก่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญในการร่วมกันพัฒนาเด็ก ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	5
5.	ควรมีการบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียนทุกครั้งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือ ลดลง เพื่อหาสาเหตุในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป	4

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม
มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 74.62 ดังเสนอในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม

ที่	ชั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม	ความถี่ (f)
1.	ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม	15
2.	ควรนิเทศติดตามโดยผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอในการนำแผน IEP ไปใช้	11
3.	ควรให้บริการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและ แผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ได้กำหนดไว้	8
4.	ควรให้ผู้ปกครองอยู่ด้วยในขณะที่ครูทำกิจกรรมและสอนผู้ปกครอง ด้วยเพื่อจะได้นำเทคนิคเหล่านั้นไปฝึกทักษะต่อที่บ้าน	7
6.	ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการให้บริการที่ หลากหลายทุกทักษะ	5
7.	ควรผลิตสื่อให้สอดคล้องกับแผน IEP	4

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีผู้ให้
ความเห็น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 77.61 ดังเสนอในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า

ที่	ชั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า	ความถี่ (f)
1.	ควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนและนำผลการพัฒนา มาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	21
2.	ควรมีการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมทุกด้าน	13
3.	ควรมีการสอบถามผู้ปกครองถึงพัฒนาการของผู้เรียน เมื่ออยู่ที่บ้าน	10
4.	ควรรายงานการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกเดือน	8

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ
มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 85.07 ดังเสนอในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงข้อเสนอแนะชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ

ที่	ชั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ	ความถี่ (f)
1.	ควรประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง	25
2.	ควรสร้างความตระหนักให้กับทุกองค์กรเพื่อให้เห็นความสำคัญ ของการพัฒนาเด็กพิการให้ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด	13
3.	ควรมีการกำกับติดตามผู้เรียนที่ได้ส่งต่อไปยังโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	11
4.	ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการติดตามผู้เรียนที่ได้รับการส่งต่อ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)	8

จากตาราง 11-17 พบว่า มีข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

ชั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 56 คน คิดเป็น
ร้อยละ 83.58 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเป็น
หมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว และควรมี
การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐาน
เพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมให้ข้อมูล

ชั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีผู้ให้ความเห็น
จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 67.16 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอบรมหลักสูตร
ผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาควรมีทุกปีการศึกษา เนื่องจากบุคลากรกรของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการปรับเปลี่ยนบ่อยและในการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการ ควรมี
ใบแสดงความเห็นของแพทย์มาใช้ประกอบในการคัดกรอง

ชั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ มีผู้ให้ความเห็น
จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.55 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือ
การประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจน และ
ควรมีการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและเทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็กทั่วไป

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 97.01 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และควรจัดอบรมครูสม่ำเสมอให้มีทักษะในการจัดทำแผน IEP. และนำไปสู่การปฏิบัติโดยแผน IIP.

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 74.62 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม และควรนิเทศติดตามโดยผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอในการนำแผน IEP ไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 77.61 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน และนำผลการพัฒนามาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และควรมีการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 85.07 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่องและควรสร้างความตระหนักให้กับทุกองค์กรเพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กพิการให้ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาสภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 79.10 และน้อยที่สุด คือ เพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-40 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 82.10 รองลงมา คือ ผู้มีอายุอยู่ในช่วง 41-60 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 และน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

ตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมา ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และน้อยที่สุด คือ ตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งอื่น ๆ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวนเท่ากัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 76.10 รองลงมา คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40

ประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

2. สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.81$,

S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.44) และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62)

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้านพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพิการ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.61) และข้อที่ 1 ครูมีการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ซักประวัติพื้นฐานของผู้เรียนพิการจากผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดระหว่าง ผู้ปกครอง ครู นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสาร ใบสมัครประวัติ ผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้านพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65)

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูมีการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการทุกปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ครูมีการใช้แบบคัดกรองตามประเภทความพิการที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) และข้อที่ 2 ครูมีผู้สมัครผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 5 ครูมีการส่งต่อผู้เรียนพิการเพื่อวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการโดยครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ครูมีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.47) ข้อที่ 5 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผน

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) และข้อที่ 2 ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 ครูมีการวิเคราะห์งานและจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับเด็กทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.58)

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานมาใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.20) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับความพิการและความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.23) และข้อที่ 6 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีขั้นตอน และแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาว ระยะสั้น เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.70)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินผลและทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทความพิการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และข้อที่ 2 ครูมีการคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49)

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 ครูมีการรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีการใช้แบบประเมินผลพัฒนาการในการประเมินความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) และข้อที่ 1 ครูมีการประชุมการวางแผนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.69$,

S.D. = 0.58) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าในการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56)

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 บุคลากรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนพิการทุกประเภท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของการส่งต่อที่ผู้เรียนพิการที่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.56) และข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครู และเกี่ยวข้อง ผู้ปกครองมีการประชุมวางแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 ครูมีการติดตามผู้เรียนพิการที่ได้รับการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67)

3. ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.60) และ ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ ($\bar{X} = 1.45$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.21$, S.D. = 0.44)

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูมีการติดตาม เยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้เรียนพิการเชิงประจักษ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีการเก็บรวบรวมเอกสารใบสมัครประวัติผู้เรียนพิการ ประวัติครอบครัว ประวัติด้านสุขภาพ พัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนพิการรายบุคคลเป็นระบบ ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.73) และ ข้อที่ 4 ครูมีการติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพิการ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ซักประวัติพื้นฐานของผู้เรียนพิการจากผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดระหว่าง ผู้ปกครอง ครู นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.66$, S.D. = 0.75)

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการส่งต่อผู้เรียนพิการเพื่อวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครูมีวุฒิบัตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.65) ข้อที่ 3 ครูมีการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการทุกปีการศึกษา ($\bar{X} = 1.46$, S.D. = 0.50) และข้อที่ 4 ครูมีการใช้แบบคัดกรองทางการศึกษาเพื่อวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 1.30$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 ครูมีการใช้แบบคัดกรองตามประเภทความพิการที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.27$, S.D. = 0.44)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการโดยครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.64$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการวิเคราะห์งานและจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับเด็กทั่วไป ($\bar{X} = 1.63$, S.D. = 0.73) และข้อที่ 3 ครูมีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.54) ข้อที่ 6 ครูมีการพิจารณารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษ การให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว เรียนในโรงเรียนเรียนร่วมหรือรับบริการบางประเภท เช่น กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด ฝึกพูด เป็นต้น ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 5 ครูมีการนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.12$, S.D. = 0.32)

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินความต้องการของผู้เรียนพิการ เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ข้อที่ 7 ครูมีการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนพิการได้อย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 1.42$, S.D. = 0.49) และข้อที่ 6 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยามีขั้นตอน และแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.39$, S.D. = 0.62) ข้อที่ 1 ครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

($\bar{X} = 1.39$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสอดคล้องกับความพิการและความต้องการจำเป็นพิเศษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.22$, S.D. = 0.42)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ครูมีการประเมินผลและทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 1.31$, S.D. = 0.46) และข้อที่ 2 ครูมีการคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนพิการแต่ละประเภท ($\bar{X} = 1.24$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทความพิการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.19$, S.D. = 0.39)

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.21$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าในการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ครูมีการประชุมการวางแผนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.15$, S.D. = 0.35) และข้อที่ 4 ครูมีการรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 1.15$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครูมีการใช้แบบประเมินผลพัฒนาการในการประเมินความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.10$, S.D. = 0.30)

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ครูมีการติดตามผู้เรียนพิการที่ได้รับการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 บุคลากรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนพิการทุกประเภท ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.72) และข้อที่ 5 ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของการส่งต่อผู้เรียนพิการที่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 1.40$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครู และเกี่ยวข้อง ผู้ปกครองมีการประชุมวางแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อผู้เรียนพิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.10$, S.D. = 0.35)

4. ข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 83.58 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสาร

เป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีผู้ให้ความเห็นจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 67.16 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาควรมีทุกปีการศึกษา เนื่องจากบุคลากรกรของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการปรับเปลี่ยนบ่อยและในการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนพิการ ควรมีใบแสดงความเห็นของแพทย์มาใช้ประกอบในการคัดกรอง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ มีผู้ให้ความเห็นจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.55 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจน และควรมีการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและเทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็กทั่วไป

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 97.01 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และควรจัดอบรมครูสมำเสมอให้มีทักษะในการจัดทำแผน IEP. และนำไปสู่การปฏิบัติโดยแผน IIP.

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 74.62 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม และควรนิเทศติดตามโดยผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอในการนำแผน IEP. ไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 77.61 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนและนำผลการพัฒนามาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และควรมีการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 85.07 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่องและควรสร้างความตระหนักให้กับทุกองค์กรเพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กพิการให้ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จากผลการวิเคราะห์สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้มีการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครบตามขั้นตอน มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัญจิต วรธนวนล (2549) ได้ศึกษาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการรวบรวมข้อมูล ประวัติจากหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ ด้านประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความต้องการจำเป็น ด้านบริการฟื้นฟู สมรรถภาพและเตรียมความพร้อมตามแผนที่กำหนด ด้านการอบรมผู้ปกครอง ด้านการบริการช่วยเหลือ โดยชุมชน และบริการทรัพยากรการเรียนรู้และด้านการเยี่ยมบ้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ มีความพึงพอใจในระดับสูงสุด เนื่องจากองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน เช่น การมีความรู้ความสามารถของบุคลากรในการชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาในเบื้องต้นได้ถูกต้อง น่าเชื่อถือ ความสะดวก รวดเร็ว และความคล่องตัวในการรับสมัคร ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์สังเกต กรอกเอกสาร และรวบรวมข้อมูลทั่วไป บุคลากรให้บริการด้วยรอยยิ้มแจ่มใสสุภาพรวมไปถึงการมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กพิการ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ มีทัศนคติที่ดีมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ญาณิศา เทียนงูเหลือม (2556) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานการจัดบริการ

ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มครูผู้สอนจะต้องทราบถึงระดับความสามารถพื้นฐานในปัจจุบันของเด็กพิการทุกคน เพื่อใช้ประกอบในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ตามกระบวนการทั้ง 7 กระบวนการ และส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้รับโอกาสในการเข้ารับการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

2. ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองไม่ยอมให้ข้อมูล และไม่เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาเด็กพิการ อีกทั้งยังไม่ยอมรับในความพิการและเด็กพิการบางคนอาศัยอยู่กับญาติ จึงทำให้เอกสารข้อมูลส่วนตัวไม่ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร หวานเสีจ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญา โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองและบุคลากรที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาเป็นรายบุคคล ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาร่วมกัน และสอดคล้องกับบุญลิตา วงศรี (2560) พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษมีการดำเนินงานตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 กระบวนการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ การประเมินความสามารถพื้นฐาน รองลงมา คือ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ การประเมินความก้าวหน้า การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการและข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ 2. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นจากสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ไม่แตกต่างกัน 3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่จำแนกเป็นเพศอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมพบว่า มีสภาพการดำเนินงานการ

ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 83.58 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะการเรียกใช้เอกสารและข้อมูลเด็กพิการต้องขอจากครูประจำชั้น และมีความยุ่งยากในการค้นหา การสแกนเอกสารผู้เรียนเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์จะทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลผู้เรียนพิการได้ง่ายขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีผู้ให้ความเห็นจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 67.16 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาควรมีทุกปีการศึกษา เนื่องจากบุคลากรกรของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการปรับเปลี่ยนบ่อยและการดำเนินการคัดกรองต้องใช้ครูที่มีวุฒิปัตรในการคัดกรองถึง 2 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ มีผู้ให้ความเห็นจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.55 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ครูทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถที่ทำได้และความสามารถที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 97.01 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียน จึงควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกันพัฒนาเด็กตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยการให้ข้อเสนอแนะ ความคาดหวังในการจัดการศึกษา รวมถึงการเข้ามาในชั้นเรียนเพื่อเรียนรู้วิธีการสอนและนำไปพัฒนาผู้เรียนที่บ้าน

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 74.62 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม เพื่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาจะได้ให้บริการได้

อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ซึ่งบุคลากรโดยเฉลี่ยไม่สมดุลงาน ทั้งงานสอนและงานเอกสาร

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 77.61 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนและนำผลการพัฒนามาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะครูจะได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์กระบวนกรวิจัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ มีผู้ให้ความเห็น จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 85.07 ซึ่งส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยการประสานกับชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจะได้ดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ฉะนั้น ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บเอกสารควรเก็บเป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว

2. จากปัญหาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยข้อที่มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ฉะนั้นควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมให้ข้อมูล รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเพื่อการวางแผนการให้บริการที่เหมาะสมและมีถูกต้องที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินงาน และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจ หรือความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เนื่องจากผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เด็กพิการสำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จันธิรา เตชะจากร. (2552). **การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ญาณิกา สุพล. (2554). **สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- ญาณิศา เทียนงูเหลือม. (2556). **การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ณัชพร ศุภสมุทฺธิ. (2553). **การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2564, จาก http://www.rajanakul.go.th/new/_admin/download/D0000071.pdf.
- ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์. (2552). **การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์คณะบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์. (2558). **การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- บุญลิตา วงศรี. (2560). **ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2538). **รวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

- ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). **ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนผายกวางวิทยาคม(โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.** การศึกษาอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2554). **การศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการในกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว ในจังหวัดสุรินทร์ ประเทศไทย และแขวงจำปาศักดิ์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550.** (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2554, จาก <http://web1.dep.go.th/?q=th/node/44>.
- มนูญ รมแก้ว. (2553). **สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- ยิ่งพร เจียตระกูล. (2554). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- ศุภาวรรณ แก้วทิพย์. (2559). **การศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5.** วิทยานิพนธ์ พศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สมพร หวานเสรีจ. (2547). **การพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น.** ขอนแก่น: ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการพัฒนาศักยภาพสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2552). **การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัว ตามกิจกรรมที่ศูนย์การศึกษาพิเศษให้บริการแก่เด็กพิการทุกประเภท**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจิตรพร สีพันธ์. (2550). **การพัฒนาแบบการให้บริการในระยะเชื่อมต่อเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียน**. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุรัญจิต วรรณนวล. (2549). **การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อำพร ราชติกา. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่องานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- Bartol, K. M. and Martin, D. C. (1998). Performance appraisal: Maintaining system effectiveness. **Public Personnel Management**, 27(2), 223–230.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essential of education measurement**. New Jersey: Harper & Brothers.
- Jang, M. (1987). Principal's leadership and communication and teacher job satisfaction In Korea. **Dissertation Abstracts International**, 48, 3020–A.
- Jolly, R. K. (1996). The effectiveness of secondary educational administration preparation programs at Kansas Regents Universities. **Dissertation Abstracts International**, 56(11), 4224–A.
- Mutua, D. M. and Dimitrov, N. K. (2001). Parents' expectations about future outcomes of children with mental retardation in Kenya: Differential effects of gender and severity of MR. **The Journal of Special Education**, 35(3), 172–180.
- Roffey, B. (2001). Management and education and development in China: A research note. **Labour and Management in Development Journal**, 2(10), 3–10.

Turner, S. (1998). Family Counseling and Pre-school Support Part 1. **Masters Course materials Center for Human Communication and Deafness**. United Kingdom: University of Manchester.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายสุวิทย์ สุทาลา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา
3. นางสาวปาริฉัตร ปริงเขียว ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อไป แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

1. เพศ	2. อายุ
[] ชาย	[] ต่ำกว่า 25 ปี
[] หญิง	[] 25-40 ปี
3. ตำแหน่ง	[] 41-60 ปี
[] ผู้บริหาร	4. ระดับการศึกษา
[] ครู	[] ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
[] บุคลากร	[] ระดับปริญญาตรี
5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง	[] ระดับปริญญาโท
[] 1-10 ปี	
[] 11-20 ปี	
[] 21 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือ
ระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการจัดการให้บริการที่เหมาะสม

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการประเมินความก้าวหน้า

.....

.....

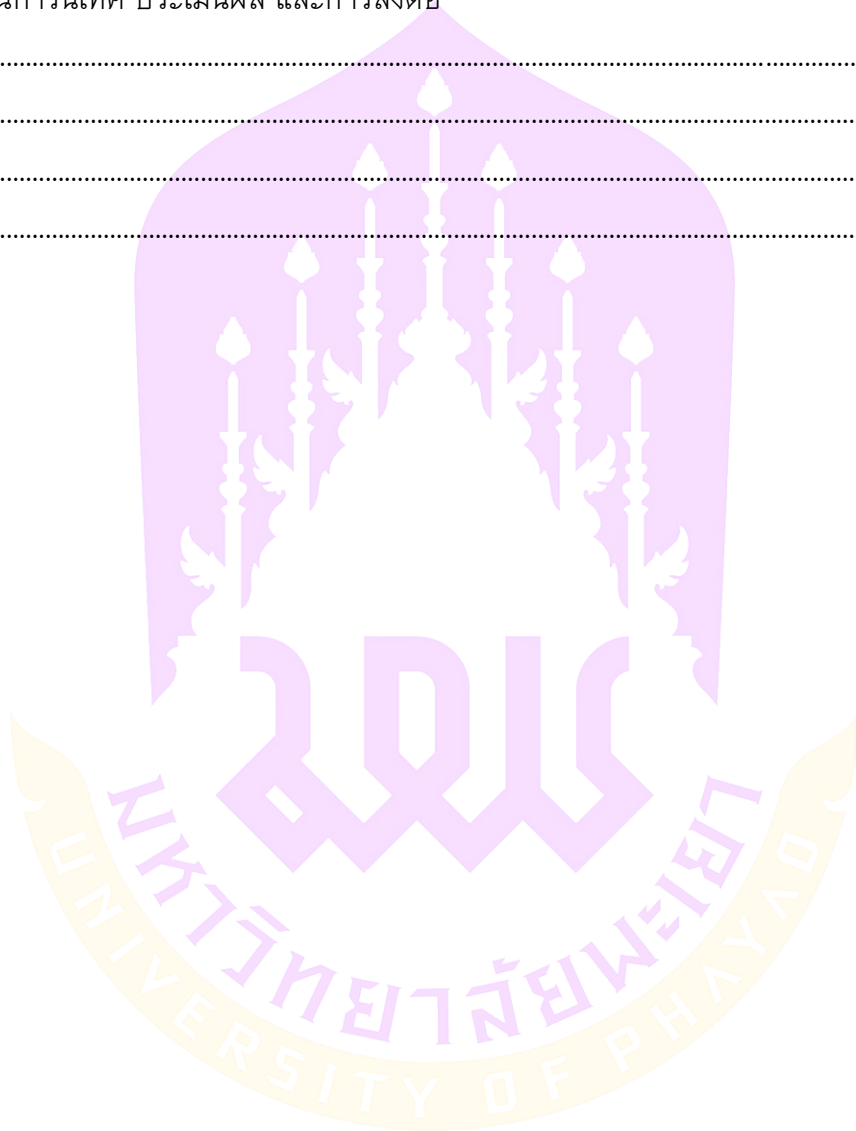
.....

7. ด้านการนิเทศ ประเมินผล และการส่งต่อ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

แสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวมคะแนน		
1	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
6	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวมคะแนน		
14	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
31	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
32	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
33	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
34	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
35	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
36	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00						

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือ
 ระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (Try Out)

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	หญิง	53	79.1	79.1	79.1
	ชาย	14	20.9	20.9	100.0
	Total	67	100.0	100.0	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 25 ปี	3	4.5	4.5	4.5
	25-40 ปี	55	82.1	82.1	86.6
	41-60 ปี	9	13.4	13.4	100.0
	Total	67	100.0	100.0	

การศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	10.4	10.4	10.4
	ปริญญาตรี	51	76.1	76.1	86.6
	ปริญญาโท	9	13.4	13.4	100.0
	Total	67	100.0	100.0	

ตำแหน่ง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้บริหาร	3	4.5	4.5	4.5
	ครู	36	53.7	53.7	58.2
	พี่เลี้ยงเด็กพิการ	25	37.3	37.3	95.5
	อื่นๆ	3	4.5	4.5	100.0
	Total	67	100.0	100.0	

ประสบการณ์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-10 ปี	62	92.5	92.5	92.5
	11-20 ปี	5	7.5	7.5	100.0
	Total	67	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	67	3	5	4.49	.612
a2	67	3	5	4.54	.636
a3	67	3	5	4.46	.659
a4	67	3	5	4.52	.612
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
b1	67	4	5	4.87	.344
b2	67	4	5	4.82	.386
b3	67	4	5	4.91	.288
b4	67	4	5	4.69	.467
b5	67	3	5	4.45	.585
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
c1	67	4	5	4.93	.265
c2	67	4	5	4.73	.447
c3	67	3	5	4.79	.478
c4	67	3	5	4.52	.587
c5	67	4	5	4.79	.410
c6	67	4	5	4.54	.502
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
d1	67	4	5	4.70	.461
d2	67	4	5	4.96	.208
d3	67	3	5	4.51	.704
d4	67	4	5	4.94	.239
d5	67	4	5	4.85	.359
d6	67	3	5	4.88	.445
d7	67	4	5	4.87	.344
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
e1	67	4	5	4.60	.494
e2	67	4	5	4.69	.467
e3	67	4	5	4.70	.461
e4	67	4	5	4.67	.473
e5	67	4	5	4.84	.373
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
f1	67	3	5	4.69	.583
f2	67	4	5	4.88	.327
f3	67	3	5	4.67	.561
f4	67	4	5	4.90	.308
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
g1	67	3	5	4.55	.588
g2	67	3	5	4.67	.587
g3	67	4	5	4.45	.501
g4	67	3	5	4.40	.676
g5	67	3	5	4.66	.565
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	67	1	3	1.66	.750
a2	67	1	3	2.37	.735
a3	67	2	3	2.45	.501
a4	67	1	3	2.15	.803
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
b1	67	1	2	1.27	.447
b2	67	1	3	1.46	.659
b3	67	1	2	1.46	.502
b4	67	1	3	1.30	.551
b5	67	1	3	1.85	.875
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
c1	67	1	2	1.64	.483
c2	67	1	3	1.45	.702
c3	67	1	3	1.61	.549
c4	67	1	3	1.63	.735
c5	67	1	2	1.12	.327
c6	67	1	3	1.61	.738
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
d1	67	1	3	1.39	.521
d2	67	1	2	1.31	.467
d3	67	1	2	1.25	.438
d4	67	1	2	1.22	.420
d5	67	1	3	1.61	.627
d6	67	1	3	1.39	.627
d7	67	1	2	1.42	.497
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
e1	67	1	3	1.37	.648
e2	67	1	2	1.24	.430
e3	67	1	2	1.15	.359
e4	67	1	2	1.19	.398
e5	67	1	2	1.31	.467
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
f1	67	1	3	1.16	.412
f2	67	1	2	1.10	.308
f3	67	1	3	1.43	.722
f4	67	1	2	1.15	.359
Valid N (listwise)	67				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
g1	67	1	3	1.10	.354
g2	67	1	3	1.43	.722
g3	67	1	2	1.13	.344
g4	67	1	3	2.22	.735
g5	67	1	2	1.40	.494
Valid N (listwise)	67				

อธิธานศัพท์

อภิธานศัพท์

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันทีตั้งแต่แรกเกิด หรือทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษากับพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้มุ่งพัฒนาเด็กให้ได้รับบริการจากนักวิชาชีพที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ อนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจนป้องกัน ความพิการที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป 7 ขั้นตอน

ผู้เรียนพิการ

เด็กที่เข้ารับบริการทางการศึกษากับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี หรือแรกพบความพิการ ซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการ ได้เห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือ ความบกพร่องอื่น ๆ ประกอบกับ มีอุปสรรคด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

ความพิการ 9 ประเภททางการศึกษา บุคคลที่มีลักษณะความพิการ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

ผู้ปกครอง

บิดา มารดา หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลเด็ก พิการให้ได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทั้งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และที่บ้าน

บุคลากร

ที่ทำหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แก่เด็กพิการที่มาใช้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู และพี่เลี้ยงเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการจัดการศึกษาที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการเป็นเฉพาะบุคคล โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และคณะสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาให้คนพิการเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในแผนจะต้องระบุระดับความสามารถในปัจจุบัน เป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เกณฑ์และวิธีการวัดประเมินผล กำหนดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนมีการทบทวนปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สถานศึกษาที่จัดสถานที่ให้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบ บริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบ สนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษา

สำหรับคนพิการในจังหวัด ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด
หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่มีหน้าดูแล ส่งเสริม พัฒนา คุ้มครองผู้พิการ ได้แก่
โรงพยาบาล โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนรวม
หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ กรมแรงงาน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชฎาพร ยศกลาง
วัน เดือน ปี เกิด	10 กุมภาพันธ์ 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ค.บ. (คอมพิวเตอร์ศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา, นครราชสีมา
ที่อยู่ปัจจุบัน	262 หมู่ 1 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	ชฎาพร ยศกลาง (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). สภาพและปัญหา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดพะเยา. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 414-426). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

